

УДК: 343.13:351.746.2

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-9\(9\)-84-97](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-9(9)-84-97)

Волобоєв Артур Олегович доктор філософії в галузі права, завідувач кафедри оперативно-розшукової діяльності та інформаційної безпеки факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції, Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький, тел.: (050) 65-89-200, <https://orcid.org/0000-0002-7138-5847>

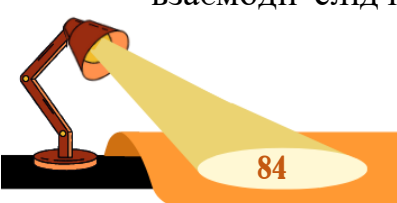
Тулінов Валентин Сергійович кандидат юридичних наук, доцент, декан факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції, Донецький державний університет внутрішніх справ м. Кропивницький, тел.: (095) 85-01-036 <https://orcid.org/0000-0002-3972-348X>

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧИХ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ З ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ СТРАТЕГІЧНИХ РОЗСЛІДУВАНЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Анотація. В Україні відбувається масштабний процес реформування правоохоронних органів, зокрема Національної поліції та її спеціалізованих підрозділів, що зумовлено необхідністю підвищення ефективності боротьби зі злочинністю та забезпечення національної безпеки держави. Успішність цих реформ значною мірою залежить від налагодження ефективної взаємодії між органами досудового розслідування та оперативними підрозділами, оскільки саме від їх злагодженої роботи залежить якість розслідувань, швидкість реагування на злочини і виконання завдань із забезпечення безпеки держави та її громадян.

Так, підрозділи стратегічних розслідувань Національної поліції виконують критично важливі функції у сфері протидії організованим злочинності, корупції, контрабанді та економічним злочинам, які становлять пряму загрозу національній безпеці України. Їхня ефективна співпраця з органами досудового розслідування є ключовим фактором у процесі виявлення, документування, розкриття та забезпечення притягнення до відповідальності осіб, причетних до вчинення цих суспільно небезпечних діянь. У зв'язку з цим, нами здійснено аналіз загальної характеристики взаємодії слідчих органів досудового розслідування з оперативними підрозділами стратегічних розслідувань Національної поліції України.

Акцентовано на сутності категорії «взаємодія». Розкрито поняття взаємодії слідчого з оперативними підрозділами стратегічних розслідувань

через філософський, правовий, управлінський, соціальний та психологічний аспекти.

Наголошено, що взаємодія слідчих органів досудового розслідування з оперативними підрозділами стратегічних розслідувань є не просто узгодженою діяльністю, а комплексним процесом, що включає високий рівень інтеграції знань, методів і технологій.

Визначено основні принципи взаємодії, що є правовими рамками таких суспільних відносин, гарантуючи дотримання законності, ефективності та об'єктивності під час розслідування кримінальних правопорушень.

Окремо окреслено складові, що мають обов'язково бути враховані під час взаємодії слідчих з оперативними підрозділами стратегічних розслідувань.

Ключові слова: характеристика, слідчі, органи досудового розслідування, оперативні підрозділи.

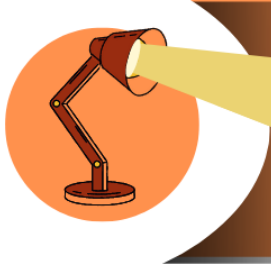
Voloboiev Arthur Olegovych PhD in Law, Head of the Department of Operational and Investigative Activities and Information Security at the Faculty of Training Specialists for Criminal Police Units, Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi, tel.: (050) 65-89-200, <https://orcid.org/0000-0002-7138-5847>

Tulinov Valentyn Serhiiovych Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Dean of the Faculty for Training Specialists for Criminal Police Units, Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi, tel.: (095) 85-01-036, <https://orcid.org/0000-0002-3972-348X>

GENERAL CHARACTERISTICS OF INTERACTION BETWEEN PRE-TRIAL INVESTIGATION BODIES AND OPERATIONAL UNITS OF STRATEGIC INVESTIGATIONS OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE

Abstract. In Ukraine, a large-scale reform of law enforcement agencies is underway, including the National Police and its specialized units. This is driven by the need to enhance the efficiency of combating crime and ensuring the national security of the state. The success of these reforms largely depends on establishing effective interaction between pre-trial investigation bodies and operational units, as the quality of investigations, the speed of response to crimes, and the fulfillment of tasks to ensure the safety of the state and its citizens depend on their coordinated work.

In particular, the strategic investigation units of the National Police perform critically important functions in combating organized crime, corruption, smuggling, and economic crimes that pose a direct threat to Ukraine's national security. Their effective cooperation with pre-trial investigation bodies is a key factor in the

detection, documentation, disclosure, and prosecution of individuals involved in committing such socially dangerous acts. In this regard, we conducted an analysis of the general characteristics of the interaction between pre-trial investigation bodies and the operational units of the National Police's strategic investigations.

The essence of the concept of "interaction" is emphasized. The notion of interaction between investigators and operational units of strategic investigations is explored through philosophical, legal, managerial, social, and psychological aspects.

It is emphasized that the interaction of pre-trial investigation bodies with operational units of strategic investigations is not merely a coordinated activity but a complex process involving a high level of integration of knowledge, methods, and technologies.

The fundamental principles of interaction are identified, which serve as the legal framework for such social relations, ensuring legality, efficiency, and objectivity during the investigation of criminal offenses.

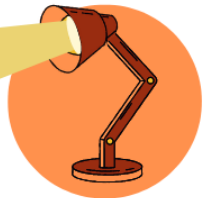
Additionally, the components that must be taken into account during the interaction of investigators with operational units of strategic investigations are specifically outlined.

Keywords: characteristic, investigators, pre-trial investigation bodies, operational units.

Постановка проблеми. Одним із найважливіших елементів успішної протидії злочинності є швидке та ефективно розслідування кримінальних правопорушень, оскільки воно дозволяє своєчасно виявити осіб, причетних до їх вчинення, та притягнути до кримінальної відповідальності. Якщо процес розслідування уповільнюється, існує висока ймовірність втрати важливих доказів, що суттєво ускладнює в подальшому встановлення обставин, що підлягають доказуванню під час досудового розслідування. У цьому контексті критично важливою умовою є забезпечення налагодженої взаємодії між органами досудового розслідування та іншими підрозділами Національної поліції України. Особлива увага має приділятися ефективній співпраці слідчого з оперативними підрозділами, адже саме така взаємодія дозволяє об'єднати їхні зусилля та максимально використати їхні компетенції у сфері кримінального процесу й оперативно-розшукової діяльності.

Сам процес розслідування кримінальних правопорушень є багатограним, комплексним завданням, що вимагає від учасників не лише глибоких знань у галузі права, але й практичних навичок у технічному та тактичному аспектах. Під час досудового розслідування часто виникає необхідність об'єднання зусиль кількох підрозділів і фахівців, бо лише спільними зусиллями можна забезпечити всебічне і неупереджене досудове розслідування у конкретному кримінальному провадженні та ефективність кримінальних проваджень загалом.

Тобто, задля досягнення дієвого результату необхідно будувати роботу взаємодіючих суб'єктів на засадах взаємоповаги, постійної комунікації та тісної співпраці.

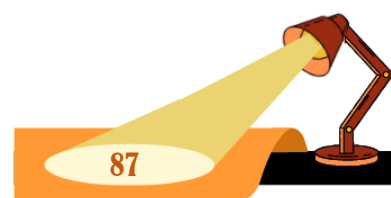
Вважаємо, що питання налагодження ефективної взаємодії між підрозділами, уповноваженими вести досудове розслідування, є одним із найактуальніших викликів сьогодення. В умовах сучасного світу, де злочинці часто використовують передові технології та складні схеми для ухилення від правосуддя, лише завдяки злагодженій роботі слідчих та оперативних підрозділів, а також своєчасного залучення спеціалістів, можна забезпечити швидке та якісне розслідування кримінальних проваджень. Розуміння природи цієї взаємодії та знання специфіки кожного її етапу дозволяє створювати такі умови, за яких кожна сторона зможе максимально ефективно реалізувати свої можливості та забезпечити захист особи, суспільства та держави від протиправних посягань, а також притягнути до відповідальності кожного, хто вчинив таке посягання, визначивши міру провини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Категорію та структурні елементи взаємодії між слідчим та оперативними підрозділами досліджували такі видатні учені-юристи, як: Д. С. Азаров, О. О. Аксьонов, А. Ф. Волобуєв, Н. В. Глинська, В. К. Грищук, О. М. Джужа, Л. М. Лобойко, В. Т. Маляренко, О. І. Марочкін, О. В. Одерій, С. П. Пекарський, А. В. Савченко, В. В. Черней, О. Г. Шило, В. Ю. Шепітько та інші. Разом з тим, попередниками не приділено значної уваги питанням взаємодії слідчих органів досудового розслідування з оперативними підрозділами стратегічних розслідувань Національної поліції України.

У зв'язку з цим, **мета статті** пов'язана з аналізом загальної характеристики взаємодії слідчих органів досудового розслідування з оперативними підрозділами стратегічних розслідувань Національної поліції України, зокрема суспільних відносин, що формуються під час такого процесу.

Виклад основного матеріалу. Так, у сучасній криміналістичній літературі сформульовано декілька визначень поняття «взаємодія». На думку, В. Ю. Шепітька, взаємодія – це процес безпосереднього чи опосередкованого впливу об'єктів (суб'єктів) один на одного, що породжує їх взаємозумовленість і зв'язок [1, с. 195]. Схожа позиція сформульована О. В. Тараном, де під поняттям «взаємодія» він розуміє взаємний міжпредметний зв'язок у дії, а також погоджену дію між ким-, чим-небудь [2, с. 531].

В. В. Топчій стверджує, що під взаємодією слідчого й оперативного підрозділу під час розслідування у кримінальних провадженнях необхідно розуміти засновану на законах і відомчих нормативних актах їх спільну узгоджену (за метою, характером, місцем і часом) діяльність, спрямовану на вирішення завдань кримінального судочинства, за керівної та організуючої ролі слідчого й чіткого розмежування компетенції [3, с. 49].

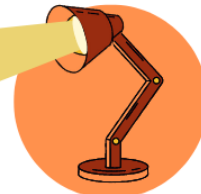

М. В. Борисенко, досліджуючи питання взаємодії слідчого з оперативними та іншими підрозділами й особами Національної поліції України під час досудового розслідування, визначив низку важливих її критеріїв. Ним запропоновано розуміти взаємодію, як: 1) активну, цілеспрямовану діяльність двох або більше суб'єктів взаємодії, коли кожний із учасників взаємодії має усвідомлювати, що він виконує визначені щодо його повноважень функції разом з іншими суб'єктами. При цьому кожен учасник повинен чітко розуміти відведену йому у взаємодії роль і вчасно виконувати поставлені перед ним завдання; 2) застосування кожним суб'єктом цієї діяльності специфічних заходів, як-то слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, оперативно-розшукових заходів, у межах встановлених законом повноважень; 3) спільну, узгоджену за місцем, часом, метою діяльність двох і більше суб'єктів, яка спрямована на отримання та застосування одержаних у результаті проведення оперативно-розшукових заходів відомостей у кримінальному провадженні; 4) суворе дотримання під час проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій суб'єктами взаємодії вимог Конституції України, чинного законодавства, засад кримінального провадження та оперативно-розшукової діяльності, визначених нормативно-правовими актами, зокрема законами України та відомчими наказами й інструкціями; 5) забезпечення комплексного використання сил, засобів та методів оперативно-розшукової та слідчої діяльності під час розслідування кримінальних правопорушень [4, с. 63–64].

О. М. Бандурка, узагальнюючи усі складові поняття взаємодії, визначає його як комплекс спільних та узгоджених за часом та місцем дій декількох оперативних підрозділів, які спрямовані на вирішення спільного завдання (завдань) щодо протидії злочинності за допомогою об'єднання зусиль усіх учасників [5, с. 140].

Ми погоджуємось з твердженням А. А. Саковського та А. В. Жижина, які наголосили, що термін «взаємодія» має різні смислові навантаження. Зазначене пов'язано зі складністю та багатозначністю терміна, а також різноманітністю аспектів його вивчення. Спільною рисою майже всіх визначень поняття «взаємодія» є те, що його тлумачать як узгоджену діяльність, спрямовану на реалізацію мети, виконання завдань або досягнення результату [6, с. 50–51].

Ураховуючи тематику нашого дослідження вважаємо, що взаємодія органів досудового розслідування з оперативними підрозділами стратегічних розслідувань є складним та багатограним процесом, що забезпечує координацію і узгодження діяльності різних суб'єктів правоохоронної системи задля розкриття та розслідування кримінальних правопорушень. Такий процес відіграє ключову роль у вирішенні основних завдань кримінальної юстиції.

Сутність категорії «взаємодія» можна охарактеризувати як організаційно-процесуальну діяльність, що включає спільні дії суб'єктів, спрямовані на досягнення загальної мети – встановлення об'єктивної істини в події, що розслідується. У такому контексті слідчий та оперативні підрозділи стратегічних розслідувань працюють у тісному контакті, спільно використовуючи свої ресурси, навички та компетенції для більш повного збору доказів вини чи невинуватості особи.

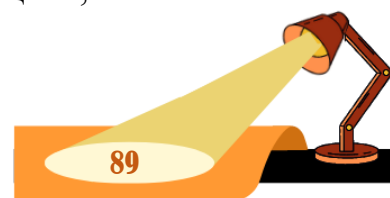
Поняття взаємодії слідчого з оперативними підрозділами стратегічних розслідувань вимагає всебічного підходу, який включає філософський, правовий, управлінський, соціологічний та психологічний аспекти. Саме комплексний аналіз цих підходів дозволяє глибше зрозуміти, як відбувається взаємодія в рамках кримінального провадження, та визначити закономірності цього процесу.

Так, на нашу думку, з філософської точки зору взаємодія є фундаментальною категорією, яка виражає процеси взаємного впливу, зумовленості та зміни стану об'єктів у світі. Це принцип, що відображає універсальні закони буття, які пронизують форми всіх проявів – від фізичних явищ до соціальної структури. Взаємодія у філософії розглядається не лише як механізм взаємного впливу об'єктів, але і як процес, що формує нові стани та якості об'єктів у їхньому розвитку. З філософської точки зору, життя суспільства та окремих індивідів також є результатом постійної взаємодії різних сил, елементів та інтересів, що охоплює їх поведінку та розвиток.

Між тим, філософська категорія «взаємодія» базується на концепції причинно-наслідкових зв'язків. Тобто, у фізиці та філософії вивчається теорія причинності, де кожен об'єкт ще виконує роль як причини, так і наслідку для інших об'єктів, з якими він взаємодіє. Це означає, що кожна дія протилежного впливу, яка своєю чергою впливає на початкову причину. Така взаємозалежність є багатосторонньою і нескінченною, що підкреслює важливість розгляду взаємодії не як одностороннього процесу, а як складної мережі зв'язків, де кожен елемент впливає на інші.

Філософська основа взаємодії також була чітко визначена в роботах Ф. Гегеля, який зазначав, що взаємодія проявляється як взаємний причинний зв'язок субстанцій, де кожна з них одночасно є і активною, і пасивною [7, с. 53]. Це означає, що в процесі взаємодії об'єкти постійно впливають один на один, змінюючись та еволюціонуючи. У зв'язку з цим впливає, що взаємодія не може бути ізольованим процесом – вона завжди багатогранна та комплексна, охоплюючи безліч аспектів та рівнів.

Цей багатогранний характер взаємодії особливо важливий у правовому контексті, зокрема у взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами кримінального провадження. Тут взаємодія має розглядатися не тільки як процес комунікації чи обміну інформацією, але і як

комплексний механізм координації дій, прийняття рішень і вироблення спільних стратегій. Такий процес передбачає використання управлінських підходів для оптимізації роботи слідчих та оперативних підрозділів, а також правових інструментів для забезпечення законності та ефективності всіх учасників.

У свою чергу, управлінський підхід базується на принципах ефективного менеджменту, що включає планування, визначення цілей, розподіл обов'язків, прийняття управлінських рішень, а також моніторинг та оцінку результатів виконаних завдань.

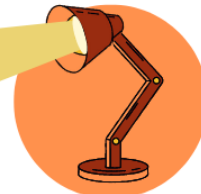
Управлінська сутність взаємодії полягає в тому, щоб створити оптимальні умови для роботи всіх учасників процесу, забезпечити злагодженість їхніх дій та використання ресурсів таким чином, щоб максимізувати продуктивність і досягти поставлених цілей з найменшими витратами часу і коштів. Це включає налагодження чіткої комунікації, створення механізмів для обміну інформацією, а також розробку процедур, які забезпечують оперативне реагування на зміни ситуації у кримінальному провадженні.

Соціологічний підхід до вивчення взаємодії акцентує увагу на соціальних зв'язках і стосунках, що відображається у процесі взаємодії між усіма суб'єктами. Суспільство в цілому розглядається як результат взаємодії людей, і кожен індивідуальний акт взаємодії може вплинути на загальну структуру суспільства. Це особливо актуально для кримінального провадження, де взаємодія слідчих з оперативними підрозділами стратегічних розслідувань є критично важливим аспектом для досягнення спільної мети – розкриття злочинів та забезпечення правопорядку.

Психологічний аспект взаємодії включає аналіз мотивів, емоцій і моделей поведінки взаємодіючих суб'єктів кримінального провадження. Розуміння психологічних механізмів, що впливають на прийняття рішень і координацію дій, дозволяє збільшити ефективність взаємодії, зменшуючи ризики конфліктів і підвищуючи рівень довіри між учасниками.

Тобто, поняття «взаємодії слідчого з оперативними підрозділами стратегічних розслідувань» потребує комплексного підходу, що враховує філософські, правові, соціологічні, управлінські та психологічні аспекти. Всебічне розуміння цього процесу дозволяє створити ефективну систему, яка сприяє меті здійснення правосуддя та забезпечення захисту прав та законних інтересів учасників кримінального процесу, в тому числі і співробітників підрозділів стратегічних розслідувань.

Вважаємо, що поняття «взаємодія» в контексті діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України і особливо оперативних підрозділів стратегічних розслідувань слід розуміти як комплексну, багатовимірну систему взаємопов'язаних дій, які спрямовані на досягнення єдиної мети – максимально ефективного розкриття та розслідування кримінальних

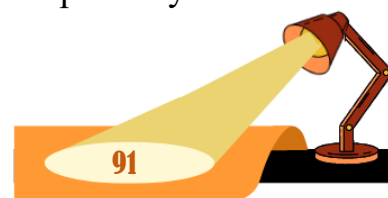
правопорушень. Взаємодія в цьому контексті не повинна обмежуватися лише координацією зусиль або формальною узгодженістю дій. Її основою має бути створення синергетичного ефекту, який використовує унікальні оперативні методи, інноваційних засобів та експертних знань кожного учасника процесу, особливо фахівців зі стратегічних розслідувань.

Специфіка діяльності оперативних підрозділів стратегічних розслідувань проявляється у тому, що вони спеціалізуються на протидії організованим злочинним групам та злочинним організаціям, які мають корупційні зв'язки на найвищому національному та міжнародному рівнях. Ці підрозділи займаються збором оперативної інформації, виявленням складних схем злочинної діяльності, документуванням корупційних злочинів, економічних злочинів та інших правопорушень, які мають високу ступінь суспільної небезпеки. Вони використовують передові методи аналітичної роботи, зокрема аналіз великих масивів даних (Big Data), кіберрозвідку, а також сучасні технології для розкриття складних злочинних схем.

Саме завдяки унікальним високим можливостям оперативних підрозділів стратегічних розслідувань, їх здатність швидко реагувати на зміну криміногенної обстановки та мобільності, взаємодія зі слідчими перетворюється на серверний інструмент протидії злочинності. Така взаємодія дозволяє слідчим оперативно виявляти нові загрози, розробляти тактику їх нейтралізації, проводити контроль за виконанням оперативно-розшукових заходів і негайно реагувати на ситуативні зміни обстановки в ході розслідування. У результаті цього спільного підходу, який базується на використанні оптимальних засобів і методів, досягається значне підвищення ефективності в розслідуванні кримінальних правопорушень.

Нашу позицію можна обґрунтувати також тим, що оперативні підрозділи стратегічних розслідувань мають можливість працювати в умовах підвищеної секретності та проводити негласні слідчі (розшукові) дії, що дозволяють отримати доказову базу, яка недоступна звичним методам слідства. Ця специфіка діяльності спрямована не лише на виявлення кримінальних правопорушень, але й на формування стратегії попередження злочинної діяльності, яка ґрунтується на точному прогнозуванні ризиків та аналізі поведінки моделей злочинців.

Таким чином, взаємодія слідчих органів досудового розслідування з оперативними підрозділами стратегічних розслідувань є не просто узгодженою діяльністю, а комплексним процесом, що включає високий рівень інтеграції знань, методів і технологій. Ця взаємодія є ключовим фактором у забезпеченні успішного розслідування складних і резонансних злочинів, особливо тих, що мають міжнародний характер або пов'язані з організованою злочинністю. Взаємодія має будуватися на засадах партнерства, довіри та взаємної підтримки, що дозволяє максимально ефективно використовувати

ресурси та компетенції кожного підрозділу в умовах сучасних викликів у сфері правоохоронної діяльності.

Відповідно, що взаємодія, як форма діяльності, має визначену правову основу, регламентовану законами України, Кримінальним процесуальним кодексом України, а також спеціалізованими інструкціями і нормативно-правовими актами, що регулюють діяльність підрозділів стратегічних розслідувань. Ці нормативні акти встановлюють правові рамки, що гарантують дотримання законності, ефективності та об'єктивності під час розслідування кримінальних правопорушень.

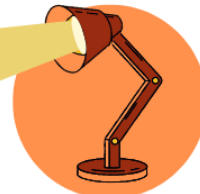
Так, Основний закон держави – Конституція України [8], закладає принципи верховенства права, законності та захисту прав і свобод людини і громадянина, що є фундаментом для всієї системи кримінального правосуддя. Він встановлює загальні принципи, на яких базується діяльність слідчих органів досудового розслідування та оперативних підрозділів, як-то: принципи законності, дотримання прав і свобод людини, а також гарантії незалежності слідчих у здійсненні своїх повноважень.

Кримінальний кодекс України [9] визначає склад кримінальних правопорушень та передбачає відповідальність за їх вчинення. Він служить основою для формування стратегій та тактики розслідування, що проявляється у співпраці слідчих з підрозділами стратегічних розслідувань.

Одним із найважливіших нормативних актів, що регулює процес досудового розслідування, визначаючи повноваження слідчих і підрозділів стратегічних розслідувань, є Кримінальний процесуальний кодекс України [10] (далі – КПК України). Він регламентує порядок і умови проведення слідчих (розшукових) дій, права і обов'язки сторін кримінального провадження, встановлює правила збору доказів, їх оцінки та використання під час розслідування. КПК України також передбачає строки досудового розслідування та процедуру взаємодії між різними суб'єктами кримінального провадження.

Закон України «Про Національну поліцію» [11] визначає правові та організаційні основи діяльності Національної поліції України, у тому числі й підрозділів стратегічних розслідувань, що залучаються до проведення досудового розслідування. Цей закон регулює повноваження, права та обов'язки співробітників підрозділів стратегічних розслідувань у запобіганні, виявленні та розкритті злочинів, а також передбачає механізм їх співпраці з іншими правоохоронними органами.

Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України (Наказ МВС України від 07 липня 2017 року № 575) [12] визначає конкретні процедури, форми та методи взаємодії між слідчими та співробітниками підрозділів стратегічних розслідувань, встановлюючи правила проведення спільних заходів для забезпечення ефективного і цілеспрямованого розслідування злочинів.

Системний аналіз цих нормативних актів дає підстави стверджувати, що правова основа взаємодія базується на кількох ключових принципах, які визначають загальний характер і структуру співпраці між органами досудового розслідування та підрозділами стратегічних розслідувань, а саме:

– принцип законності. Діяльність слідчих органів досудового розслідування і підрозділів стратегічних розслідувань має здійснюватися суворо в межах правових норм і не порушувати права та свободи громадян. Будь-яке відхилення від встановленого законом порядку може призвести до правових наслідків, включаючи визнання зібраних доказів недопустимими;

– незалежність і самостійність. Відповідно до положень КПК України, слідчий є незалежним у своїх рішеннях і не може підлягати тиску з боку інших осіб або органів (підрозділів), що не мають на це законних підстав. Такий принцип забезпечує об'єктивність і неупередженість у процесі прийняття рішень;

– конфіденційність і нерозголошення даних. Дотримання принципу конфіденційності є критично важливим під час проведення досудового розслідування. Інформація про слідчі (розшукові) дії та здобуті докази не може бути розголошена стороннім особам, щоб не нашкодити ходу розслідування та не поставити під загрозу законні інтереси учасників процесу, координувати та узгоджувати спільні дії.

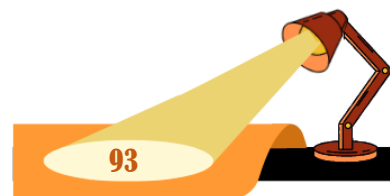
Такі принципи дозволяють досягнути максимальної ефективності у виявленні та розслідуванні злочинів завдяки спільної діяльності оперативних підрозділів та слідчих – комплексне розв'язання завдань кримінального провадження та дотримання прав і свобод людини.

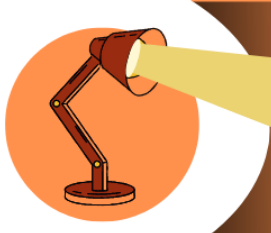
Усі процесуальні дії та рішення мають запроваджуватися з дотриманням прав і свобод людини, як це передбачено Конституцією України та міжнародними стандартами прав людини. Названі принципи розповсюджуються, як на захист прав потерпілих осіб, так і підозрюваних, обвинувачених.

Дотримання визначених нами принципів взаємодії між органами досудового розслідування та оперативними підрозділами стратегічних розслідувань гарантує, що всі дії, здійсненні в ході розслідування, будуть юридично обґрунтованими та відповідатимуть вимогам чинного законодавства.

Тому правова основа взаємодії сприяє: забезпеченню законності та правомірності дій слідчих і оперативних підрозділів стратегічних розслідувань; підвищенню результативності досудового розслідування через координацію спільних зусиль; оптимізації процесу збору доказів та обробки інформації; зниженню ризиків судових помилок та визнання недопустимими зібраних доказів.

Крім того, визначаючи форми взаємодії, з практичної точки зору їх доречно класифікувати саме в залежності від правової регламентації.

У межах такого критерію можна виділити дві основні форми взаємодії:

1) процесуальна, безпосередньо врегульована положенням КПК України, форма взаємодії включає: надання слідчим відповідним оперативним підрозділам стратегічних розслідувань доручень на проведення слідчих (розшукових) дій, у тому числі негласних слідчих (розшукових) дій;

2) непроцесуальна (організаційна), урегульована іншими законодавчими актами України (закони та відомчі нормативно-правові акти), що регулюють процес взаємодії слідчих органів досудового розслідування Національної поліції і підрозділів стратегічних розслідувань під час проведення досудового розслідування.

До непроцесуальних (організаційних) форм взаємодії вчені також відносять:

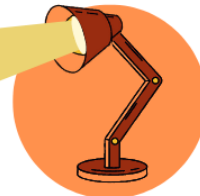
- спільну розробку версій та узгоджене планування слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій;
- спільне вивчення й аналіз отриманих результатів досудового розслідування;
- формування пошукових версій;
- спільне планування пошукових і оперативно-розшукових заходів, спрямованих на встановлення місцезнаходження розшукуваної особи;
- систематичний обмін оперативною й іншою критично значущою криміналістичною інформацією про злочин, що готується або вчинений;
- внесення змін до раніше розробленого плану з урахуванням отриманої інформації;
- надання консультацій, методичної допомоги з окремих питань;
- обмін інформацією тощо [13, с. 28–29].

У контексті нашого дослідження, зазначимо, що процес взаємодії слідчих з оперативними підрозділами стратегічних розслідувань має обов'язково включати такі складові, як:

1) планування та організація спільних заходів, де підрозділи стратегічних розслідувань розробляють довгострокові стратегії протидії організованій злочинності, що охоплюють планування конкретних операцій, визначення напрямів розслідувань і тактику проведення окремих слідчих (розшукових) дій. Тут функція взаємодії забезпечує координацію між різними підрозділами Національної поліції, визначає пріоритетні напрями їхньої діяльності та забезпечення участі інших суб'єктів кримінального провадження під час досудового розслідування, встановлює завдання, яких слід досягти.

2) координацію та обмін інформацією – створення ефективних механізмів доступу до обсягу даних, зібраних у результаті оперативних і аналітичних досліджень, та їхнє належне використання для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

3) аналіз та прогнозування, тобто застосування аналітичних методів для виявлення тенденцій у злочинній діяльності, що дозволяє прогнозувати можливі сценарії розвитку оперативної обстановки. Підрозділи стратегічних розслідувань використовують ці дані для розробки превентивних заходів та створення умов, що ускладнюють діяльність злочинних угруповань.

4) контроль та оцінку результатів, адже саме контроль за виконанням поставлених завдань та оцінка ефективності дій усіх учасників процесу дозволяє швидко виявити недоліки в роботі, коригувати стратегії адаптування методів слідчої і оперативної роботи відповідно до нових викликів та загроз, які виникають у діяльності з протидії злочинності.

5) адаптація до змін у злочинному середовищі. Оскільки організована злочинність та економічні злочини постійно змінюють свої методи діяльності, ця складова взаємодії передбачає гнучкість та здатність до адаптування стратегії та тактики роботи оперативних підрозділів стратегічних розслідувань.

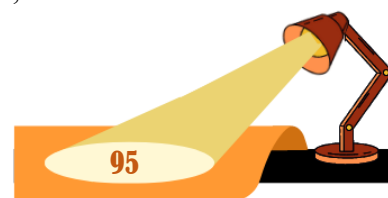
Висновки. Отже, підсумовуючи зазначимо, що взаємодія слідчих органів досудового розслідування з оперативними підрозділами стратегічних розслідувань є комплексним процесом та ключовим фактором у забезпеченні успішного розслідування складних і резонансних злочинів. Такі відносини мають будуватися на засадах партнерства, довіри та взаємної підтримки, що дозволить ефективно використовувати ресурси та компетенції кожного підрозділу.

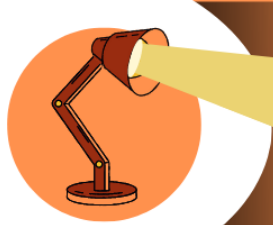
Установлені чинним законодавством вимоги є правовою основою для визначення основних принципів взаємодії, гарантуючи безперервність та об'єктивність процесу, який має охоплювати такі обов'язкові складові, як: планування та організація спільних заходів; координація та обмін інформацією; аналіз та прогнозування; контроль та оцінку результатів; адаптація до змін у злочинному середовищі.

Вважаємо, що окреслена нами загальна характеристика взаємодії слідчих органів досудового розслідування з оперативними підрозділами стратегічних розслідувань є основним орієнтиром для подальших наукових досліджень з розкриття змісту її структури, форм та тактичних засобів, організаційних та тактичних засад, зокрема з огляду розкриття злочинів, учинених організованими злочинними угрупованнями.

Література:

1. Шепітько В. Ю. Криміналістика : підручник. Київ : Ін Юре, 2010. 464 с.
2. Таран О. В. Загальні положення взаємодії органів досудового розслідування слідства з адміністраціями підприємств, установ, організацій та контролюючими органами при розслідуванні злочинів, пов'язаних з порушенням вимог законодавства про охорону праці. *Право та управління*. Вип. № 1. 2012. С. 529-539.
3. Топчій В. В. Взаємодія органів досудового слідства з оперативними підрозділами у розкритті та розслідуванні злочинів. *Взаємодія оперативних підрозділів з іншими суб'єктами протидії злочинам : збірник матеріалів круглого столу*. Київ, 2012. С. 49-53.

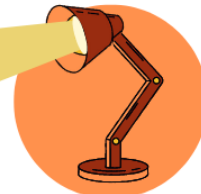

4. Борисенко М. В. Взаємодія слідчого з оперативними та іншими підрозділами органів Національної поліції під час досудового розслідування: дис. ... доктор філософії / М. В. Борисенка. Київ, 2021. 260 с.
5. Бандурка О. М. Оперативно-розшукова діяльність : підручник. Частина 1. Харків: Вид-во ХНУВС, 2012. 336 с.
6. Сковський А. А., Жижин А. В. Взаємодія підрозділів кримінальної поліції та органів досудового розслідування в документуванні кримінальних правопорушень. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. Вип. № 2 (111). 2019. Київ : НАВС. С. 49-54.
7. Малюга В. М. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами в системі методики розслідування злочинів: дис. к.ю.н. / В. М. Малюги. Львів, 2016. 289 с.
8. Конституція України. Закон від 27.06.1996 № 254к/96-ВР. *Вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
9. Кримінальний кодекс України. Закон від 05.04.2001 № 2341-III. *Вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
10. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон від 13.04.2012 № 4651-VI. *Вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
11. Про Національну поліцію. Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
12. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні. Наказ МВС України від 07.07.2017 № 575. *Вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>.
13. Абламский С. Є., Юхно О. О., Лук'яненко В. В. Взаємодія слідчого з іншими органами і підрозділами при розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень : навчальний посібник / за заг. ред. доктора юридичних наук, професора О. О. Юхна. Харків, 2017. 152 с.

References:

1. Shepitko, V.Yu. (2010). *Kryminalistyka [Criminalistics]*. Kyiv: In Yure [in Ukrainian].
2. Taran, O.V. (2012). Zahalni polozhennia vzaïemodii orhaniv dosudovoho rozsliduvannia slidstva z administratsiïamy pidpriemstv, ustanov, orhanizatsii ta kontroliuiuchymy orhanamy pry rozsliduvanni zlochyniv, poviazanykh z porushenniam vymoh zakonodavstva pro okhoronu pratsi [General provisions of interaction of pre-trial investigation bodies with the administrations of enterprises, institutions, organizations and controlling bodies in the investigation of crimes related to violations of labor protection legislation]. *Pravo ta upravlinnia – Law and management, 1*, 529-539 [in Ukrainian].
3. Topchii, V.V. (2012). Vzaiemodiia orhaniv dosudovoho slidstva z operatyvnymy pidrozdilamy u rozkrytti ta rozsliduvanni zlochyniv [Interaction of pre-trial investigation bodies with operational units in the detection and investigation of crimes]. *Vzaiemodiia operatyvnykh pidrozdiliv z inshymy subiektamy protydzii zlochynam – Interaction of operative units with other subjects of combating crimes: collection of materials of the round table* (pp. 49-53). Kyiv [in Ukrainian].
4. Borysenko, M.V. (2021). Vzaiemodiia slidchoho z operatyvnymy ta inshymy pidrozdilamy orhaniv Natsionalnoi politsii pid chas dosudovoho rozsliduvannia [Interaction of the investigator with operational and other units of the National Police during the pre-trial investigation]. *Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
5. Bandurka, O.M. (2012). Operatyvno-rozshukova diïalnist [Operational investigative activity] (Vols. 1). Kharkiv: Vyd-vo KhNUVS [in Ukrainian].

6. Skovskyi, A.A., & Zhyzhyn, A.V. (2019). Vzaiemodiia pidrozdiliv kryminalnoi politsii ta orhaniv dosudovoho rozsliduvannia v dokumentuvanni kryminalnykh pravoporushen [Interaction of criminal police units and pretrial investigation bodies in documenting criminal offenses]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav – Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs*, 2 (111), 49-54 [in Ukrainian].

7. Maliuha, V.M. (2016). Vzaiemodiia slidchoho z operatyvnymy pidrozdilamy ta inshymy subiektamy v systemi metodyky rozsliduvannia zlochyniv [The interaction of the investigator with operative units and other subjects in the system of crime investigation methodology]. *Candidate's thesis*. Lviv [in Ukrainian].

8. Konstytutsiia Ukrainy. Zakon vid 27.06.1996 № 254k/96-VR [Constitution of Ukraine. Law of 27.06.1996 No. 254k/96-VR]. *Vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy – Web portal of the Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

9. Kryminalnyi kodeks Ukrainy. Zakon vid 05.04.2001 № 2341-III [Criminal Code of Ukraine. Law dated 04.05.2001 No. 2341-III]. *Vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy – Web portal of the Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> [in Ukrainian].

10. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy. Zakon vid 13.04.2012 № 4651-VI. [Criminal Procedure Code of Ukraine. Law dated 04.13.2012 No. 4651-VI]. *Vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy – Web portal of the Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> [in Ukrainian].

11. Pro Natsionalnu politsiiu. Zakon Ukrainy vid 02.07.2015 № 580-VIII. [On the National Police. Law of Ukraine No. 580-VIII of 02.07.2015]. *Vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy – Web portal of the Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> [in Ukrainian].

12. Instruktsiia z orhanizatsii vzaiemodii orhaniv dosudovoho rozsliduvannia z inshymy orhanamy ta pidrozdilamy Natsionalnoi politsii Ukrainy v zapobihanni kryminalnym pravoporushenniam, yikh vyavlenni ta rozsliduvanni. Nakaz MVS Ukrainy vid 07.07.2017 № 575 [Instructions on the organization of the interaction of pretrial investigation bodies with other bodies and units of the National Police of Ukraine in the prevention of criminal offenses, their detection and investigation. Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated 07.07.2017 No. 575]. *Vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy – Web portal of the Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text> [in Ukrainian].

13. Ablamskyi, S.Ye., Yukhno, O.O., & Lukianenko, V.V. (2017). Vzaiemodiia slidchoho z inshymy orhanamy i pidrozdilamy pry rozkrytti ta rozsliduvanni kryminalnykh pravoporushen [Interaction of the investigator with other bodies and units during the disclosure and investigation of criminal offenses: training manual]. Kharkiv [in Ukrainian].